

Реферат на тему: "Володимир Маяковський — поет нового часу"

Володимир Маяковський

Реферат на тему:

Володимир Маяковський

(1893 — 1930)

Постать неоднозначна у світовій літературі. Свій шлях поет починав із бунту проти старого світу.

Володимир Володимирович Маяковський народився 19 липня 1893 р. у грузинському селищі Багдаді в родині лісника. Мати була родом з херсонських селян. Це й дало привід поетові згодом писати про своє походження:

Я

з діда-прадіда — козак,

з другого — січовик,

а в Грузії —

жить

починав.

(Переклад М. Бажана)

З 1902 р. навчався в місцевій гімназії, а потім у Москві, куди родина переїхала після смерті батька. У 15-річному віці залишив навчання і розпочав революційну діяльність, за яку тричі опинявся за ґратами. 1911 р. повернувся до навчання — в Московському училищі живопису, скульптури та архітектури. Водночас пристав до футуристів.

Авангардисти, в тому числі й В. Маяковський, розглядали свою творчість як естетичну революцію — аналогію революції соціальної. Тому спадщина поета відзначається активним новаторством у царині поетичної мови, системи віршування, жанрів. Свої вірші він нерідко називав "сходінками в майбутнє".

Поет віддався руйнівній революційній стихії із захопленням. За часів громадянської війни (з жовтня 1919 р.) працював у "Вікнах сатири РОСТА" (Російське телеграфне агентство), малюючи ночами плакати й пишучи короткі вірші до них, щоб вранці у вікнах магазинів люди прочитали:

Культура — Комуна! Будівники — ми!

Твори перших років революції (поема "150 000 000", п'єса "Містерія — Буфф", вірші "Лівий марш", "Ода революції", "Наш марш") пройняті вірою у перемогу ідей нового суспільства, побудованого за законами братерства і справедливості:

В наступ рушай лавою!

З небом за щастя землі воюй!

Хто там ступає правою?

Лівою!

Лівою!

Лівою!

(Переклад Є. Дроб'язка)

В. Маяковський вважав себе "агітатором, горлаєм-ватажком", який не протистоїть натовпу, а є його часткою, робітником, його голосом. Натовп, отримавши ідею будівництва нового суспільства, ставав народом.

Нова хвиля патріотизму охопила поета після подорожі до країн Заходу. Починаючи з 1922 р., він дев'ять разів перетинав кордон СРСР. Німеччина, Франція, Мексика, Америка викликали у поета антагоністичні почуття: він засуджував наживу, експлуатацію, расизм. Технічна озброєність, дива архітектури Америки лише підкреслювали протиріччя буржуазного світу, що знайшло вияв у віршах "Хларочос у розрізі", "Бродвей", "Блек енд уайт".

Перший твір "Ніч" (1912) було надруковано в збірці "Зневага громадських смаків" — поетичному маніфесті російських футуристів, які проголосили себе творцями мистецтва майбутнього і заперечили все, що було створено в минулому. Нова культура за маніфестами "будетлян" (так вони себе називали), виникла на руїнах старої культури, старої моралі, старого суспільства. Бунт проти всього прийнятого відповідав характеру молодого В.Маяковського, могутня натура шукала нових ідей і незвичайних художніх форм. Це перший твір В. Маяковського, який відрізняється від його подальшої творчості, особливо щодо віршування, а в ідейній площині є виявом симпатій та антипатій поета, його світобачення. Автор змалював нічне місто як боротьбу темряви зі світлом. У цю боротьбу втягнуто людей і поета. Поет і натовп — давня антитеза в поетичному світі, але у В. Маяковського поет є антиподом і водночас голосом і серцем мешканців вулиць і майданів.

Ліричний герой вірша — дитя нічного міста, він стежить за змінами кольорів, які, до речі, дуже виразні (багрянний, білий, синій, жовтий), за рухом людей, що ховаються за дверима від ночі, і дарує їм "усміх у вічі". Але у відповідь чує лише регіт балагана і залишається на самоті.

Червоний і білий відкинутий, зжужмлений,

в зелений кидали жменями дукати,

а чорним долоням зібравшихся вікон

роздали палаючі жовті карти.

Бульварам і площам було не дивно

побачити на будівлях сині тоги.

І тим, хто бігли, як жовті рани,

вони чіпляли браслети на ноги.

(Переклад О. Нголенко)

Вірш можна вважати однією розгорнутою метафорою нічного міста. Вікна, що засвічуються, поет порівнює з долонями, яким "роздали палаючі жовті карти". Це порівняння побудоване на асоціаціях, викликаних життям нічного міста. Як футурист,

В. Маяковський ненавидів міщанство, ситість, марнування часу.

Розмір, яким написано вірш, — амфібрахій, класичний метр, надалі поет відмовився від класичних розмірів і перейшов до тонічного віршування.

Футуристичну філософію заперечень і боротьби поет сприйняв як програму власного життя і творчості. Одягнутий у жовту кофту або піджак апельсинового кольору, він читав свої вірші.

У віршах періоду 1912-1916 рр. ("Нате!", "Вам", "Послухайте!", поемах "Хмарина в штанах", "Війна і світ") лунав виклик старому світові, поет звинувачував натовп у бездуховності, пасивності, байдужності, закликав до боротьби. Під впливом революційних ідей безлика юрба як символ міщанського старого життя набула рис класового ворога — експлуататора трудящих мас, а скорочено — буржуа. Напередодні жовтневих подій 1917 р. Маяковський написав рядки, які стали народною частівкою:

Їж ананаси, рябчиків жуй,

День твій останній надходить, буржуй!

Маяковський розглядав свою творчість як естетичну революцію — аналогію революції соціальній.

Свої вірші він нерідко називав "сходінками у майбутнє".

Поет віддавався руйнівній революційній стихії із захопленням.

За часів громадянської війни працював у "Вікнах сатири РОСТА ("Російське телеграфне агентство"), малюючи ночами плакати і пишучи короткі вірші до них, щоб вранці у вікнах магазинів люди прочитали:

Культура — Комуна! Будівники — ми!

Твори перших років рев. (поема "15 000 000"), п'єса "Містерія — Буфф", вірші "Лівий марш") пройняті вірою в перемогу ідей нового суспільства, побудованого за законами братерства і справедливості.

В наступ рушай лівою! Маяковський вважав себе агітатором, який не протистоїть натовпу, а є його часткою, робітником, його голосом.

Нова хвиля патріотизму охопила поета після подорожі до країн Заходу. Починаючи з 1922 р. він 9 разів перетинав кордон. Німеччина, Франція, Мексика, Америка викликали у поета антагоністичні почуття: він засуджував наживу, експлуатацію, расизм. Технічна озброєність, дива архітектури Америки лише підкреслювали протиріччя буржуазного світу, що знайшло вияв у віршах "Хмарочос у розрізі", "Бродвей", "Блек енд уайт".

В.Маяковський набув величезної популярності.

Нещодавно стало відомо, що в останні роки життя В.Маяковський почав усвідомлювати примусовий, штучний характер своїх творів. У чернетках було знайдено гірке визнання, що він "став на горло власним пісням". У відповідь на свою поему "Добре!" збирався писати нову — "Погано!".

Гіперболізм світосприймання поета допомагав йому у творчості, але заважав у житті. Він прагнув великої віри, всесвітнього визнання, космічного кохання. В історії поряд з його іменем згадується Лілія Брік. Саме її поетичне ім'я римував

В.Маяковський, саме їй присвятив він більшість своїх творів, це її ініціали, наче навмисне для тонкого поетичного слуху В.Маяковського, складались у слово ЛЮБЛЮ. Вони познайомились влітку 1915 р. На той час Л.Брік була одружена, що ускладнювало їхні взаємини. Вихід із пікантної ситуації В.Маяковський та Бріки знайшли незвичний: погодились на "любовний трикутник" і створили нову родину. Йосип Брік, який дуже кохав дружину, обрав собі роль друга і радника. До речі, саме він перший почав вивчати віршування поета, допомагав йому.

Радянська критика замовчувала сімейне життя В.Маяковського, вважаючи, що воно компрометує поета. Але зараз це є спробою відповісти на запитання: "Чого більше в сімейному союзі В.Маяковського та Бріків — справжнього почуття чи футуристичної декларації?"

Мабуть, недарма, за словами Л.Брік, зразком її побутового експерименту була книга М.Чернишевського "Що робити?"

Багато фактів свідчать про справжню ніжність і довіру в їхніх стосунках. Лілію Брік поет називав свою єдиною жінкою; незважаючи на те, що в його житті з'являлися й інші захоплення — Еллі Джонс, Тетяна Яковлева, Вероніка Полянська, — Маяковський завжди повертався до Лілі. У передсмертному листі до уряду саме Бріків поет визнавав своєю родиною.

Згідно з офіційною версією, що викликає чимало сумнівів, поет застрелився 14 квітня 1930 р., коли Бріків не було в Москві, і мати Маяковського повторювала: "Якби була Ліля, цього не сталося б..." Куля, що обірвала його життя — ще одна загадка. Чому поет, який засуджував самогубство С.Єсеніна (до речі, вкрай непевне), буцімто вчинив так само? Версій існує багато, але зрозуміло одне: він поступово втрачав упевненість у своїх ідеалах (творчість останніх років переважно сатирична); крім того, самогубство було одним із головних мотивів у житті Маяковського. За словами Л.Брік, це було ніби хронічною хворобою. Він кілька разів намагався піти з життя... і одного разу це закінчилося трагічно.

Після смерті ім'я В.Маяковського знову стало об'єктом політичної гри. Через 5 років після трагічного пострілу Сталі проголосив В.Маяковського "найкращим поетом епохи". Великого бунтівника одягли у бронзу, зрівнявши гострі кути, а творчість пошматовали на цитати, які, виокремлювали, справляли потрібне для влади враження.

Твори В.Маяковського непідвладні часові. За гуркотом і вибухами ритмів можна побачити і його епоху, і душу поета.

Коротка характеристика окремих творів В. Маяковського

"А ви змогли б?" (1913 р.)

У цьому вірші вирізняється лексика двох видів:

1) слова, що змальовують світ буденності, позбавлений будь-якої мети (фарба, склянка, жерстяна риба, будень);

2) слова, які символізують існування іншого світу — прекрасного й духовного (ноктюрн, флейта, океан, поклики).

Тому у творі основним є конфлікт двох світів — бездуховного і духовного, що його

перенесено в психологічну сферу.

Ліричний герой переживає недосконалість дійсності як свою особисту драму і як поштовх до дії. Він незадоволений міщанською буденністю, тому прагне все змінити силою своєї волі, творчості, фантазії.

"Я вмить закреслив карту буднів..."

Головний мотив вірша — прагнення до перетворення світу, пошуки духовного ідеалу в житті. Але героєві не досить того, що він сам бунтує проти застарілого й недосконалого, йому треба, щоб усе людство розпочало боротьбу з бездуховністю, міщанством, вульгарністю.

Питання, що його поет виносить у назву і фінал твору.

("Ноктюрн зіграти ви зуміли б на флейті водогінних труб?")

не потребує відповіді — воно риторичне, але вимагає дії. Це питання поділяє людей на ситих, байдужих і тих, хто здатний зробити буденне життя новим, яскравим, несподіваним.

Основні тропи — метафори та епітети (змазав карту будня, вилиці океану, поклики нових губ). Часто вживаються займенники "я" та "ви", що пов'язані між собою за принципом контрасту і символізують антитезу "поет — юрба", традиційну для ранньої поезії В.Маяковського.

"Послухайте!" (1914)

В.Маяковський звертається до теми призначення людини, сенсу її земного та зоряного існування і стверджує, що особистість не проживе без краси, яку створюють диваки-поети.

Послухайте!

Коли вже зорі запалив хтось —

Отже, в цьому потреба велика?

Отже — хтось бажає, щоб зорі світили?

Отже — хтось-таки називає ці плювочки перлінками?

Ліричний герой вірша — саме такий поет, для якого немає часових і просторових меж, він вривається до Бога, він причетний до засвічування зірок. Водночас відчуються його самотність, беззахисність "беззоряна мука" непорозуміння, гостра потреба у мрії, красі, зірках.

Експерименти В.Маяковського щодо віршування сприяли створенню притаманної лише йому оригінальної системи. Це новий графічний запис віршів — "драбинкою", яка створювала увагу на окремих словах, незвичайні рими.

Поет не визнавав повних рим, коли збігаються слова, частини мови, не використовував традиційних рим. Він римував різні частини мови, утворював рими в середині рядка, фонетичні рими (коли збігаються не всі звуки). У його віршах могли римуватися початок і кінець рядків і навіть слова, що належать до різних строф.

Вірш його будувався не на постійному чергуванні наголошених і ненаголошених складів, а на кількості наголосів.

Таке віршування має назву тонічного і використовується в усній народній

творчості, але Маяковський удосконалив його. Кількість наголосів у рядках була неоднаковою. У поета-новатора відсутній традиційний поділ віршів на строфи по 4 або 6 рядків, його строфи мають будь-яку кількість рядків.

"Лілічко! Замість листа" (1916)

Вірш присвячений Лілі Брік, яку В.Маяковський дуже любив і до якої повертався у різні періоди свого життя. Але твір виходить за межі біографії поета, набуваючи узагальнюючого значення, оскільки в ньому порушується вічна тема — кохання.

Ліричний герой вірша — сильна особистість. Автор порівнює його з биком, слоном, але цей сильний "дикий звір" підкоряється одному-єдиному погляду і дотику руки коханої. Він схиляється перед нею, тому що окрім її любові для нього "немає сонця" і "немає моря", і лише один звук дає йому радість — "дзвін любимого імені".

"Не впаду від чаду..."

Без коханої світ перетворюється для нього на пекло, життя втрачає сенс. Але почуття ліричного героя відзначаються особливою шляхетністю. Усвідомлюючи невідворотність "розлуки, не знаючи "де вона і з ким", він залишається вірним своєму кохання назавжди.

"Завтра забудеш, як тебе коронував..."

Вірш написаний у традиційній для раннього періоду В.Маяковського творчій манері. Тонічна система допомагає створити схвильованих монолог ліричного героя, показати найменші рухи його душі. Відчуття великого щастя кохання і драматизм розлуки передають численні епітети, метафори, порівняння.

Основним лейтмотивом твору є фраза "Окрім любові твоєї...", яка повторюється кілька разів і підкреслює силу великого почуття поета. У вірші дуже багато звертань: "Лілічко!", "дорога", "хороша".

Однак твір — це звертання не тільки до коханої, а й до самого себе. Вірш має підзаголовок: "Замість листа". Він розумів, що не може повернути кохану, але не відмовляється від свого почуття, яке сильніше за відчай.

Використана література

1. Українська та зарубіжна література. Хрестоматія. — К., 2000.
2. Микуляк В.І. Володимир Маяковський в очах сучасників. — Харків, 1993.
3. Літературна енциклопедія. — К, 1983.